

Matematika ve středověké Evropě

Úvodní slovo

In: Jindřich Bečvář (editor): Matematika ve středověké Evropě. (Czech). Praha: Prometheus, 2001. pp. 3–[4].

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401779>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ÚVODNÍ SLOVO

Tato publikace je věnována vývoji matematického myšlení a vzdělávání ve středověké Evropě. Je určena vysokoškolským a středoškolským učitelům a studentům a všem zájemcům o matematiku, její historii a postavení ve společnosti a vzdělávacím systému. Neopomíná ani příbuzné obory, jako je fyzika a astronomie, ani souvislosti matematiky a umění apod. Nemíjí původním vědeckým dílem a neměla by tak být posuzována.

Články, které jsou zde otištěny, jsou podstatně rozšířenými texty některých přednášek ze čtvrtého semináře o historii matematiky pro vyučující na středních školách, který se konal v Jevíčku v srpnu roku 1999.

Matematické myšlení je představováno v širokém kontextu. První článek uvádí do problematiky studovaného období jednoho tisíciletí, které zahrnuje šesté až patnácté století. Několik dalších textů je věnováno vývoji středověkých škol a vzdělávání, konzervování poznatků v knihách a knihovnách, postavení matematiky ve středověké soustavě věd, vztahu geometrie a umění, rozvoji islámské matematiky a jejímu vlivu na vývoj matematiky v Evropě a středověké fyzice a astronomii.

Protipólem těchto článků jsou dvě podrobné sondy do matematiky konce desátého století (Gerbert) a počátku třináctého století (Fibonacci), které doplňuje obšírný výklad o středověkých početních algoritmech.

K této publikaci se volně váže nedávno vydaná knížka Karla Mačáka *Tři středověké sbírky matematických úloh* (Dějiny matematiky, svazek 15, Prometheus, Praha, 2001), která je věnována zejména Alkuinově sbírce *Úlohy k bystření mladíků*; uvádí však i Métrodórovy *Matematické úlohy z palatinské antologie*, Abú Kámilův spis *Knihla aritmetických kuriozit*, úlohy z jezuitské koleje v Kolíně nad Rýnem a četné komentáře.

Obrázky a ukázky, které jsou součástí této knížky, slouží k přiblížení a dokreslení problematiky, které jsou jednotlivé texty věnovány. Nepředpokládáme, že by většina čtenářů studovala latinské texty uvedené v ukázkách; považujeme však za velmi důležité a užitečné, aby čtenář při studiu jednotlivých článků do těchto ukázek nahlížel a aby viděl, jak středověké matematické texty vypadaly.

Seznamy literatury, které jsou součástí jednotlivých článků, uvádějí jednak tituly, které byly při přípravě textů využity, jednak tituly, které doporučujeme pro další studium. V češtině je matematica ve středověké Evropě věnována asi sto stran v monografii A. P. Juškeviče *Dějiny matematiky ve středověku* (Academia, Praha, 1977); tato kniha pojednává navíc o matematica ve staré Číně, Indii a arabském světě. Má však zcela jinou koncepci a cíle než tento nový svazek edice *Dějiny matematiky*.

Kolektiv autorů by se rád k matematica ve středověké Evropě ještě vrátil a věnoval se podrobněji vývoji matematiky v Evropě ve třináctém, čtrnáctém a patnáctém století.

